

Ark1

Helge Brudvik
Intervjuar: Bjørn Enes
12. mars 2019, Bergens Sjøfartsmuseum (spiserom)
<https://vimeo.com/327897539>

- 00:00:00 Født i Sandviken i 1938. Far hadde vore sjømann. Dro til sjøs etter realskulen, 17 år gml
- 00:01:00 Mange reiste ut då dei var 15 - med eller utan mors underskrift
- 01:40:00 Fyrste båt var MS Taranger, Westfal-Larsen, som hjelpegutt. Stelte for mannskap og underoffiserar
- 02:45:00 Fekk seinare overføring til dekk - men gjekk ned i hyre
- 03:10:00 Me var eit mannskap på over 30 mann. Båten var førkrigsbygd, tysk
- 03:40:00 Gjekk i Interocean Line, frå Bergen til Vancouver - ein tur tok tre månader
- 03:50:00 Gjekk ombord i Dagenham i London. Lasta bilar. Derifrå direkte til Panama.
- 04:20:00 Reiste med MS Meteor til England. Mye rulling - blei sjøsjuk. Tog NewCastle- London. Blei møtt der.
- 05:05:00 Dagenham var ein del av hamneområdet i Themsen, nedanfor slusene
- 06:20:00 Blei ikkje sjøsjuk seinare.
- 06:35:00 Forskjellige aldrar på mannskapet. Krigsseglarar kom og gjekk - ofte folk som aldri var i Noreg
- Flotte foolk - mnen dei var komne litt skeivt ut
- 08:00:00 Fyrste tur var flott- me såg flygefisk. Panama var fantastisk - bunkra i Cristóbal, var i land
- 09:00:00 Lokale folk tok trossene i kanalen
- 09:35:00 Vestkysten - Long Beach, San Fransisco, Oakland - kunne ligge to tre dagar kvar hamn
- 10:10:00 Lasta ballar med mekanisk masse i Oakland
- 10:40:00 McCarthytida - immigration spurte om me var kommunistar. Beskjed om å seie nei til alt
- Lege kontrollerte at me ikkje var sjuke
- 11:35:00 Velferd og kyrkje stelte i stand mykje i land
- 12:05:00 Tre messer: Offiserar, underoffiserar og mannskapsmesse. Vår var felles for maskin og dekk
- 12:40:00 Båtsmann, tømmermann og maskinassistent satt i underoffisermessa. Dei var ordensfolk.
- 13:30:00 Eg hadde ni månaders kontrakt
- 13:45:00 Steig i gradene til jungmann og lettmatros før eg gjekk i land.
- 14:25:00 Spleising, vasking. smøring - me tok ned mesteparten av riggen når me gjekk til havs.
- 15:10:00 Ein heil dags arbeid å ta dei ned og rigga dei opp att. Rutina hang att frå gamle dagar.
- 15:58:00 Kontakten med offiserane var god. Dei var med på fotballkampar. På brua lærte dei oss opp
- Eg lærte å ta solhøgda
- 16:40:00 Forklarar korleis ein tar solhøgda og reknar posisjon.
- 18:30:00 Me hadde tabellar til hjelp i utrekninga. Me målte om dagen, og rekna ut om natta.
- 19:15:00 Så lenge du såg sola, var det ikkje så vanskeleg å måla. Klokkeslettet var viktig
- 20:09:00 No er det ei heilt anna verd.
- 20:20:00 Me hadde radiopeiling, Decca og Loran. I skumsringa og demringa kunne me ta stjernene på same måten
- 31:30:00 Solhøgda var veldig viktig. Framleis tar navigatorane solhøgda av og til.
- 22:10:00 Me hadde radar. Men det var styrmannen sin. Gamle kapteiner likte ikkje at me brukte han for mykje.
- Det var mykje reparasjonar - lamper og komponentar. Starta berre når nødvendig.
- 23:40:00 Sto ombord i Taranger i to år. Ville bli tømmermann etterpå - men var eg for gamal til å få lærekontrakt.
- 23:30:00 Ut att etter eit halvt år. Tankbåten Pollux, Bergenske Dampskipsselskap. 9 månaders kontrakt
- 25:30:00 Tredje båt var cruisebåten MS Meteor - den same som eg reiste med til England . Matros.
- Fyrst Middelhavet - så Skottland og norskekysten - og til Svalbard
- 26:40:00 Meteor var ikkje så stor - tok 250 passasjerar. Kvitmalt.
- 27:56:00 Tendring - tok passasjerande i land med småbåtar. Me hadde to stykk ombord, ein dory med stålkjø
- 28:00:00 Den andre tenderbåten var ein livbåt.
- 28:30:00 Alle passasjerane hadde felles spisesal. Mannskapet hadde mannskapsmessa (dekk og maskin)
- Betjeningsmessa (hotellbetjening) og offisersmessa og salong til passasjerane
- 29:35:00 MS Meteor hadde ligge i opplag i Laksevåg om vinteren, der gamle DY Meteor brukte å ligge.
- Tyskarane brukte gamle Meteor som gledeshus. Etter krigen blei han bytta mot ein svensk tankbåt - Pollux.

Ark1

- 31:40:00 Tankbåten var 15.000 ton. Det var stort for Bergenske. Men for losane i Karibia var det ein liten.
- 32:25:00 Var på dekk på Meteor fram til styrmannskolen. Pussa mykje teak. Alltid unioform
- 33:05:00 Flaggheising og -senking måttre mannskapet alltid vera med på .
- 33:20:00 Dekksfolka hadde ikkje omgang med passasjerane. Offiserane blei ofte invitert - "ladies night"
- 34:00:00 Meir hierarki?
Meir folk - større besetning. Meir formelt enn på lastebåt.
- 35:00:00 [Gangveivakt må vera pent kledd. Spersielle folk trives på cruisebåt. Meir interessante hamner](#)
- 36:15:00 Fekk høve til å koma i land på frivakt. Faste avgangstider. Flaggheising og senking - det var style
- 37:20:00 Var eit halvår - så blei eg overtalt til å begynna på Styrmannskulen.
- Dette året ble styrmannskulen toårig. Det var viktig å utdanna mange 2.styrmenn. Ferdig mai 1960
- 38:08:00 Reiste eit år - så tok eg andre år og skipperskulen i eitt. På Nordnes. Skikkeleg skule den gong.
- 40:18:00 Eg hadde realskulen, og kunne begynne ein måned etter dei andre. Det var interessant
- Nokre av lærarane blei veldig godt kjende. Ein tok oss med på taket om natta for å læra stjernebilet
- 42:08:00 Lite studentaktivitet utanom skuletida. Dei fleste hadde familie eller kjærast
- 42:40:00 Eg møtte min kone på Meteor. Vi seilte eit år saman etter styrmannskulen. Vest-Afrika.
- 43:20:00 De siste åra har ho også vore med som passasjer.
- 43:50:00 [Scandinavian Vest-Africa Line, Bergenske etter styrmannskulen](#)
- 44:40:00 [Skifta til Crystal Cruises siste år. japansk eigd, amerikansk drive.](#)
- 45:10:00 [Royal Viking flagga ut. Nå har Fred Olsen to av båtane, eit tysk rederi har ein og Holland American Line har ei](#)
Royal Viking heldt på i tju år. Eg var med i tolv av dei.
- 46:20:00 [Vest-Afrikalinja. Ned med stykkgoods. Opp att med kaffe, sisal og kopar frå Katanga.](#)
[Kongo - det var FNtroppar der nede i 1960. Me gjekk opp elva til Matadi](#)
- 47:30:00 [Me var i Angola og i Fransk Kongo, Point Noir, og henta svære teak logs. Stort sett i rommet.](#)
Kvar stakk vog fem-seks tonn.
- 48:20:00 Dei lokale lossarane var flinke. Når me lossa måtte me nokre gonger hiva dei svære teakstokkane på sjøen.
- 49:35:00 Ellers kaffi og sisal i store buntar. Kopar frå Katanga. Dei ville lausriva seg - derfor blei det krig.
Ferdig raffinert kopar kom med jarnbane frå Katanga til Angola. Fine havner i Angola.
- 50:50:00 Me hørde snakk om opprør kvar dag. Dei kvite formennene gjekk med revolver.
Me måtte ha med væpna vakt viss me skulle på kino.
- 51:30:00 Portugisarane var stygge med dei innfødde. Eg forstår at dei gjorde opprør.
- 52:05:00 [Ein tur fylte vi 900 tonn tørrfisk som naudhjelp til Kongo. Hjelpesprogram. Lossa](#)
- 52:45:00 Dei var vande med tørrfisk. Historia om taktekking har eg høyrte men aldri sett
- 53:15:00 Då dei blei frie, kom alle i kvite skjorter som dei hadde stole i bujtikkane.
- 53:40:00 [Pallane kom i sekstiåra. I 1963 var eg på Delfinus. Den var bygd for å kunne ta pallar.](#)
Hamburgruta. Kvar tur måtte me bestemma om me skulle ha pallar eller stua av.
Utan pallar fekk me plass til meir last
- 54:55:00 Bergenske lagde sine eigne pallar. Før måtte me låna pallar i Hamburg.
- 55:45:00 Ein styrmann fekk tilnamnet Pallesen - han ivra for pallar på kystbåtane.
- Bergenske satsa på pallar på grunn av han. Men bygde ikkje pallebåtar - der var dei for seine.
- 56:40:00 [Bergenske fornya seg ikkje nok. Dei bygde mange båtar rett etter krigen - alle blei gamle på same tid.](#)
- 57:25:00 Dei skulle begynt å fornya seg tidlegare.
- 57:50:00 [Ei stund fekk de selt dei gamle båtane til Austen. Dei bygde MS Astrea sist på 1970-talet](#)
- Palleheis og rampe akterut og kran for containarar på dekk. I 1979. Bygd i Fosen, saman med Nordenfjeldske
- 59:00:00 Eg var med å ta han ut. Det var oppsving ein periode. Så ville rederiet ha meg på cruise att.
- 59:30:00 Det gikk nedover med Bergenske. Men cruisearten heldt seg bra.
- 01:00:30 Fyrste tur var eg staff captain - Royal Viking Sea. Panama, austkysten og rundt Sør-Amerika
- 01:01:44 Deretter Roayl Viking Star som kaptein i -81, Middelhavet og norskekysten.

Ark1

- .
01:03:15 Royal Viking Star var den fyrste som blei forlenga med 29 meter. Det gjorde dei seinare med alle
01:04:00 [Staff captain har vedlikeholdet og mannskapssaker - det blir alltid noe når det er 400 mannskap](#)
01:04:55 Av og til måtte avskjedige. Dette med narkotika var på sitt høgaste på den tida.
01:05:25 Fyrst var det norsk mannskap og europeisk besetning i
01:05:25 [Flagga ut i 86. Det blei filippinske mannskap på dekk og maskin. Nokre offiserar blei ståande.](#)
- 01:06:07 Dekk og maskin gjekk ned i hyre. Offiserane blei lønna omlag som før - men utan sjømannspensjon.
- 01:07:25 Mange reiste heim. Nokre kom ombord att - dei fekk avmønstring, og så kom dei ombord att...
- 01:08:10 Det gjekk veldig greit med fillipinsk mannskap.- dei var alle tiders. God utdanning. Mange var styrmenn
01:08:50 Dei var betre enn dei norske ved gangveien
01:08:50 Også i dei andre besetningane blei det fleire fillipinarar etter kvart.
- 01:10:20 "Repeaterar var nøgde når dei fann kelneren og stewardessa - dei var dei same, for dei går på presentar ")
- 11:40:00 Offiseriane hadde ofte betalt mykje inn til pensjon. Dei fekk lite igjen. Eg hadde full opptening
12:45:00 Narkotikaproblemet var i en periode - alle skulle forsøke.
13:15:00 Ein kelner gjekk i land i Peru og sa ja til å transportera kokain til Fort Lauderdale.
- Han blei tatt i gaten. Me trudde det var planta. Vi leverte tepper til han i fengselet. Satt i eit par år -
Og blei gift med advokaten sin. Han blei visst ein halden mann. Han var greker
- 15:30:00 Kapp Horn - der hadde me alltid fint vær. Gjekk innaskjærs Kapp Horn - der hadde me alltid fint vær.
16:40:00 Det var militær signalstasjon der. Berre mannskap gjekk i land.
17:30:00 Me var også på Pitcairn Island. Doktoren skulle i land for nokon var sjuk. Eg var med i land.
- .
Kjøpte ei huve med Bounty på. Men det var veldig vanskeleg å gå i land. Det var veldig rød jord.
19:45:00 Me var og såg gravplassen og skulestova. Og Bibelen frå Bounty
20:25:00 Me var også på Páskeøya - tendring inn til land.
21:10:00 Machu Picchu fekk eg også sett.
21:30:00 [Repeaterane er slike som kjem omatt og omatt. Dei blir alltid invitert i "Skald-party" på Royal Viking.](#)
- Dei fekk litt akkevitt. Repeaterane er viktig gruppe. Dei fleste er amerikanarar, nokre tyske og engelske
- Berre 4 % av amerikanarane visste om cruise. Repetarane var viktige for å auke kjennskapen til crruise
24:25:00 I starten gjekk Royal Viking nesten tom på verdenscruise. Så ble det meir og meir.
25:30:00 Juleruise frå Fort Lauderdale til San Fransico -
Innom Curacao, Cartagena Colombia, Panama City, Caldera, Acapulco
26:50:00 [Inn og ut av San Pedro spiller sjømannskirka Ja vi elsker](#)
27:40:00 i San Fransico var der både sjømannskyrkje og eit eige hotell for norske sjøfolk.
- 28:45:00 Crystal Cruises. Begynte med byggetilsyn på Crystal Symphony i Finland. Ferdig 1995. sto til 2000.
30:00:00 [Norske offiserar på dekk og maskin, fillipinsk mannskap og europeisk hotellbesetning.](#)
Eigd av japansk rederi. For forsikringa sin del hadde me to japanske kapteinar ombord.
31:20:00 Den japanske kapteinen hadde ansvar for den sida av båten som ikkje låg til kai...
32:05:00 Vi meinte dei skulle ha ansvar for noko. Når me kom til Japan var dei viktige.
33:10:00 Eigd japansk - drifta amerikansk. Dei som dreiv han var gamle kjende frå Royal Viking.
34:10:00 D-dagen var eg med Harmony til Normandie.
Også battlefield cruise i Stillehavet. Okinawa - veteranar heldt foredrag ombord.
35:30:00 [Cruisefart veks veldig. Viking Sky ligg her i dag for å bytte folk - heile vinteren.](#)
- 36:10:00 For ti år sidan foreslo eg Hardanger i mai for å sjå bløming. Nei - for tidleg på året, sa rederiet.
- 01:37:20 Torstein Hagen frå gamle Bergenske har bygd opp eit veldig imponerende rederi. Nå har dei norsk flagg.
38:10:00 Viking Venus kjem snart. Kapteinen som tar ut dei nye kjenner eg.
38:50:00 [Dei gamle som brukar tungolje må ut av trafiukk.](#)
01:40:10 Det er tidsspørsmål før dei må kutte ut for å koma inn.

Ark1

- 40:50:00 El-anlegg: Utbygginga går ikkje fort nok. Og båtane må byggast om slik at dei kan ta mot straum.
- 42:00:00 På Delfinus hadde me ein hjelpemaskin som heitte Bolinda berre for å laga lys - me tenkte ikkje på forureining
Framtida er å kutte forureining. Straum under land
- 44:16:00 Bergens framtrid som cruiseby?
- 44:45:00 Viking er jo fylt opp i USA. Tyskarane vil kanskje ut på havet, ikkje berre elvecruise.
- 46:28:00 Kanhende fleire er interesserte i å gå til Fløyen eller Blåmanen. Det er mykje ein kan gjera...
Lysøen er og eit populært turismål. Fjordturar er og ein god idé.
- 49:35:00 Japanarane trur visst at dei får fornuftige born viss dei er laga under nordlyset.
- 50:10:00 [Det var ein stor overgang å skifta frå lastebåt til cruise. Måtte halda talar - vanskeleg før det blei vane](#)
- 51:30:00 Amerikanarane har ein voldsom respekt for offiserar.
- 52:20:00 Ein tur på Royal Viking Queen - der måtte kapteinen tale på tysk. Då var det bra å ha realskulen.
- 01:53:21 SLUTT